

TESZTFORMA

A

Feladatlap magyar nyelvből és irodalomból

Test z maďarského jazyka a literatúry

Celoslovenské testovanie žiakov 9. ročníka ZŠ

T9-2013

AZONOSÍTÓ
SZÁM**3257****Kedves tanulók,**

a magyar nyelvi és irodalmi feladatlapot kaptátok kézhez. A feladatlap három kiinduló szöveget és 25 kérdést tartalmaz. Minden helyes válasz 1 pontot ér. Értékelni csak azokat a válaszokat fogjuk, amelyeket a válaszadó lapon helyesen tüntettetek fel.

A kiinduló szövegeket és az utasításokat is figyelmesen olvassátok el. A teszt megoldására 60 perc áll rendelkezésetekre.

Sok sikert kívánunk.

1. kiinduló szöveg

Ékezetek nélkül, csak sort sor alá tapogatva,
úgy írom itt a homályban a verset, mint ahogy élek,
vaksin, hernyóként araszolgatván a papíron;
zseblámpát, könyvet, mindent elvettek a *Lager*
őrei s posta se jön, köd száll le csupán **barakunkra**.

Rémhírek és férgek közt él itt francia, lengyel,
hangos olasz, szakadár szerb, méla zsidó a hegyekben,
szétdarabolt lázas test s mégis egy életet él itt, -
jóhírt vár, szép asszonyi szót, szabad emberi sorsot,
s várja a véget, a sűrű homályba bukót, a csodákat.

Fekszem a deszkán, férgek közt fogoly állat, a bolhák
ostroma meg-megújúl, de a légsereg elnyugodott már.
Este van, egy nappal rövidebb, lásd, újra a fogság
és egy nappal az élet is. Alszik a tábor. A tájra
rásüt a hold s fényében a drótok újra feszülnek,
s látni az ablakon át, hogy a fegyveres őrszemek árnya
lépdel a falra vetődve az éjszaka hangjai közben.

Alszik a tábor, látod-e drága, suhognak az álmok,
horkan a felriadó, megfordul a szűk helyen és már
újra elalszik s fénylik az arca. Csak én ülök ébren,
félígisztett cigarettát érzek a számban a csóкод
íze helyett és nem jön az álom, az enyhétadó, mert
nem tudok én meghalni se, élni se nélküled immár.

Az 1. kiinduló szöveghez a 01 – 05. feladatok kapcsolódnak.

Kinek, melyik verséből való az idézet?

01

- A József Attila: Óda
- B Juhász Gyula: Anna örök
- C Ady Endre: Lédával a bálban
- D Radnóti Miklós: Hetedik ecloga

Mit jelent a szövegben szereplő "barak" szó?

02

- A őrbódé
- B fából épült szállás
- C sátor
- D nyaraló

Mit nem tesz a költő az idézett részben?

03

- A ír
- B alszik
- C ül
- D fekszik

Miért írta a költő rövid magánhangzóval az idézett sorban az „irom“ szót?

„úgy irom itt a homályban a verset”

04

- A valószínűleg véletlenül maradt így a versben
- B mert nem tudta a helyesírást
- C mert az kellett a daktilushoz
- D mert így fordul elő a költő nyelvjárásában a szó

Mi érvényes következő idézetre: *”féligszítt cigarettát érzek a számban a csókod íze helyett és nem jön az álom, az enyhétadó”?*

05

- A disztichon
- B pentameter
- C jambikus verselésű
- D hexameter

2. kiinduló szöveg

Az ismeretközlő szövegek elsődleges célja és szerepe, hogy ismereteket közöljenek, vagyis a befogadó tudomására hozzanak valamit: amiről nincsenek ismeretei, arról tájékoztassák. Pl.: *„Egy-egy fogalomra nemcsak egy, hanem gyakran két-három, sőt néha tizenhárom szavunk is van. A sárga virágú gyermekláncfűnek több mint tizenöt nevét szedtük össze: pitypang, asszonyhűség, férfi-hűség, buborékfű, zsibavirág, bimbófű, papatyivirág, récevirág, lámpavirág, éjjelilámpa, májusvirág, sárvirág, pimpimparé, pimpó, Szent János füve, vénasszonyvirág. Az is roppant érdekes kérdés: hogyan, miért nevez meg egy fogalmat néha több szóval – úgynevezett „rokon értelmű szó”-val – a nyelv.”* (Szilágyi Ferenc: A magyar szó költészete)

Az ismeretközlő szöveg a tudományos stílus egyik műfaja. Jellemzői:

- megfigyeléseken és kutatásokon alapul,
- statisztikai adatok, táblázatok, diagrammok, grafikonok egészíthetik ki a szöveget
- sajátos tipográfia,
- szakszavak, idegen szavak fordulnak benne elő,
- aprólékos, részletező, ok-okozati összefüggések szövik át,
- világos, áttekinthető mondat szerkesztés jellemzi,
- szövegszerkezete követhető, tételmondatos bekezdésekre épül,
- kerüli az ismétlést, bőbeszédűséget,
- tartalmilag elsődlegesen a téma pontos körülhatároltsága jellemzi,
- gyakori a szöveget összefogó, előre- és hátrautaló kötőszók használata.

(forrás: internet: <http://paralepipedon.atw.hu/Az%20ismeretterjeszt.doc>)

A 2. kiinduló szöveghez a 06 – 10. feladatok kapcsolódnak.

A szövegben előforduló *gyermekláncfű* szinonimái közül mennyi az összetett szó?

06

- A tizenöt
- B tizennégy
- C tizenkettő
- D tizenhárom

Az alábbi állítások közül melyik nem jellemző az ismeretközlő szövegekre:

07

- A Olyan információt közöl, melyet kutatási eredmények is alátámasztanak.
- B A felvetett témáról csak a kulcsszavak felsorolásával tájékoztat.
- C A felvetődött problémát grafikonok, diagrammok segítségével is magyarázhatja.
- D Kerüli a pongyolaságot.

Az ismeretközlő szöveg befogadója:

08

- A Kutat és megfigyeléseket végez.
- B Tudományos eredményeiről tájékoztatja az olvasót.
- C Sajátos tipográfiát használ az írás során.
- D Új ismeretek birtokába jut.

Döntsük el, hogy az *ismeretközlő* szó:

09

- A mellérendelő szóösszetétel
- B alárendelő, alanyos szóösszetétel
- C ikerszó
- D alárendelő, tárgyas szóösszetétel

Válasszuk ki, melyik állítás hamis a *tipográfia* szóval kapcsolatban?

10

- A idegen eredetű szó
- B névszó
- C ragozott főnév
- D szakszó

3. számú szöveg

„Lassanként múlni kezdett az éj, az elmaradó bihari havasok mögött világosodni kezdett az ég, az apróbb csillagocskák seregestül múltak el a derűben: csak a fényesebbek ragyogtak még a hajnalon keresztül. Nemsokára égő rózsaszín lepte el az eget, s hosszú, egyenes felhővonalak arany szalagjai úsztak a támadó nap előtt, melynek közelgő fényét a sötét hegyormok széles küllőkre osztották az égen. Az utazók előtt terült a végtelen alföldi róna, ahogy menyasszonyi ágyából fölkel, szerető urát, a napot üdvözli. A harmattól nedves, zöld vetések között a végigsietők árnyéka úgy tetszik, mintha ezüst dicsfény futna együtt velük. A kelő hajnalfény visszavert sugára az, billió harmatcsepptől visszaverve ... Aki először látja napfelkeltekor maga előtt az alföldi pusztát, amint lilaszín ködei eltisztulnak róla a kelő napfény elől, amint e mérhetetlen, szemmel be nem látható távol az éggel egybeolvadni látszik...”

(forrás: Jókai Mór: Szegény gazdagok)

A 3. kiinduló szöveghez a 11 – 15. feladatok kapcsolódnak.

Műfaját tekintve a kiinduló szöveg:

- 11 A elbeszélés B leírás C értekezés D jellemzés

Válaszd ki a megadott lehetőségek közül az idézett szöveg központi témáját!

- 12 A napnyugta B éjszaka C napfelkelte D sötétedés

Döntsd el, a mássalhangzók egymásra hatásának mely formája érvényesül a *végtelen*, *ragyogtak* szavakban!

- 13 A részleges hasonulás, zöngésedés
 B részleges hasonulás, zöngétlenedés
 C összeolvadás
 D írásban jelöletlen teljes hasonulás

Az idézett szövegben milyen színű a *kelő hajnalfény*?

- 14 A ezüst B lila C égő rózsaszín D arany

Nevezd meg, milyen költői eszközt használ az író a kiinduló szöveg aláhúzott mondatában a központi téma bemutatására?

- 15 A oximoron, metafora
 B szinesztézia, megszemélyesítés
 C metafora, megszemélyesítés
 D megszemélyesítés, oximoron

4. kiinduló szöveg

Szophoklész – Antigoné

KREÓN: *Aki nincs velem, az ellenem van.*

ANTIGONÉ (csendesen): *Szégyen a testvért tisztelni?*

KREÓN (kiabál): *És akit megölt, az nem a testvéred volt?*

ANTIGONÉ: *De igen, mindketten abból a vérből valók, amiből én!*

KREÓN: *És miért tiszteled oly istentelenül csak az egyiket?*

ANTIGONÉ: *A másik testvér nem értene egyet azzal, amit mondasz.*

KREÓN: *Miért nem, ha nem akarsz őt jobban tisztelni, mint azt az istentelent!*

ANTIGONÉ (felemeli hangját): *De hiszen nem a szolgája volt, hanem a testvére!*

KREÓN: *Kifosztotta ezt a földet! A másik testvéred meg védte!*

ANTIGONÉ: *Nincs köztük különbség a halál arcában.*

KREÓN: *Mindig van különbség jó és rossz között!*

ANTIGONÉ (fennhangon): *De én szeretni jöttem erre a világra és nem gyűlölni!*

KREÓN (uralkodva): *Ha szeretni akarsz – szeress az alvilágban! Felettem, míg élek, nő uralkodni nem fog!*

(Szophoklész: Antigoné, adaptált szöveg)

A 4. kiinduló szöveghez az 16 – 20. kérdések tartoznak.

Melyik válaszlehetőségben ítéli halálra Kreón Antigonét? A szövegből induljatok ki!

16

- A Felettem, míg élek, nő uralkodni nem fog!
- B Ha szeretni akarsz – szeress az alvilágban!
- C Miért nem, ha nem akarsz őt jobban tisztelni, mint azt az istentelent!
- D Aki nincs velem, az ellenem van!

Hány testvérről szól a szövegrészlet?

17

- A egyről
- B kettőről
- C háromról
- D négyről

Melyik lehetségsorban van a főnévi igeneveknek ellentétes jelentése?

18

- A Ha szeretni akarsz – szeress az alvilágban!
- B De én szeretni jöttem erre a világra és nem gyűlölni!
- C De hiszen nem a szolgája volt, hanem a testvére!
- D Mindig van különbség jó és rossz között!

A felkínált lehetőségek közül melyik említi a *testvér* szót költői kép segítségével?

19

- A Szégyen a testvért tisztelni?
- B Mindketten abból a vérből valók, amiből én!
- C Nincs köztük különbség a halál arcában.
- D Miért nem, ha nem akarsz őt jobban tisztelni, mint azt az istentelent!

Műfaját tekintve a szövegrészlet:

- 20 **A** novella **B** ballada **C** tragédia **D** elbeszélő költemény

Többpróba – az atlétika egyik legsokoldalúbb és legigényesebb versenyszáma. Az első többpróbát az ókori olimpiai játékokba iktatták be i.e. 708-ban, az első tízpróba versenyt (férfiak) 1884-ben az Egyesült Államokban szervezték, a nők 1981-től küzdenek hétpróba versenyben. A versenyek két nap folynak:

Tízpróba: 1. nap: 100 m futás, súlylökés, magasugrás, 400 m futás, távolugrás,
2. nap: 110 m akadályfutás, diszkoszvetés, rúdugrás, gerelyhajítás, 1500 m futás

Hétpróba: 1. nap: 100 m akadályfutás, magasugrás, 200 m futás, súlylökés,
2. nap: távolugrás, gerelyhajítás, 800 m futás

Milyen sporteszközöket használnak a nők a hétpróba során?

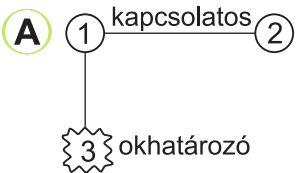
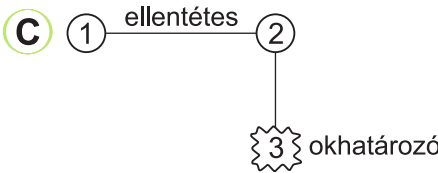
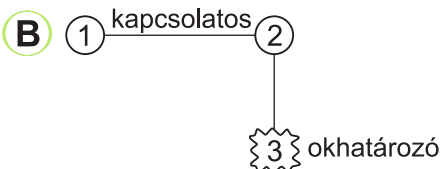
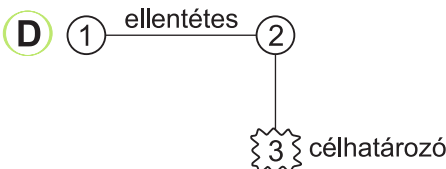
- 21 **A** golyót és diszkoszt **C** gerelyt és diszkoszt
B gerelyt és diszkoszt **D** golyót és gerelyt

A szövegben néhány szót hibásan írtunk. Válaszd ki azt a lehetőséget, amelyik valamennyi hibásan írt szót feltünteti!

Már egy ideje ültem egy matematika példa fölött. Nem tudtam, hogy plusz ötöt kell hozzáadnom a kétezeregyhez, vagy 8-al kell a részeredményt beszorozni, vagy diagrammot kell készítenem. Úgy döntöttem, hogy egyelőre pihentetem a példát, hisz barátom megígérte, segít.

- 22 **A** kétezeregy, 8-al, diagramm **C** Diagramm, megígérte, plusz
B 8-al, plusz, kétezeregy **D** Kétezeregy, egyelőre, 8-al

Melyik szerkezeti ábra felel meg az alábbi összetett mondatnak? *El is szaladt a gyalázatos, de ne is kerüljön a szemem elé, mert az vitte a sírba az asszonyt.*

- 23 **A** **C**
B **D**

Melyik a helyes írásmód?

- 24 A Nobel Díj B Nobel-Díj C Nobel díj D Nobel-díj

Válaszd ki, melyik sor tartalmazza a *szélső* melléknév helyes fokozását!

- 25 A szélső, szélsőbb, legszélső
 B szélső, szélsőbb, legszélsőbb
 C szélső, szélesebb, legszélsőbb
 D szélső, szélsőbb, legszélesebb

Vége a tesztnek.